

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 20.11.2009
KOM(2009) 626 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

**TARBIJALE SUUNATUD FINANTSTEENUSTE KAUGTURUSTUST KÄSITLEVA
DIREKTIIVI (2002/65/EÜ) LÄBIVAATAMINE**

1. SISSEJUHATUS

1. Tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust käsitleva direktiivi 2002/65/EÜ (edaspidi „direktiiv”) artikliga 20 on ette nähtud, et komisjon kontrollib finantsteenuste kaugturstuse toimimist, et tagada piiriülese kaugturstuse asjakohane areng selles valdkonnas.
2. Direktiivi eesmärk on tugevdada ühtset turgu ning saavutada samas tarbijakaitse kõrge tase. Kooskõlas artikliga 20 keskendutakse läbivaatamises eelkõige erinevustele riiklikes õigusaktides, mis on seotud direktiivi täielikult ühtlustamata sätetega, näiteks lepingueelsete teabesätete ja tarbija taganemisõigusega. Läbivaatamise käigus hinnatakse nende erinevuste põhjustatud probleeme tarbijatele ja teenuste pakkujatele ning samuti vajadust direktiivi muuta.
3. Kõnealune direktiiv on kõiki finantsteenuseid hõlmav horisontaalne meede, see võeti vastu 23. septembril 2002. aastal ning liikmesriikidel oli kaks aastat aega, et see oma riigi õigusesse üle võtta. Komisjoni Euroopa Parlamendile ja nõukogule aprillis 2006 nõuetekohaselt esitatud aruandes¹ märgiti, et läbivaatamine tuleks edasi lükata, kuna liikmesriigid on direktiivi ülevõtmisega viivitanud². Enamik liikmesriike võttis direktiivi üle alles 2005.–2006. aastal.
4. Käesolevas aruandes võetakse arvesse järeldusi, mille aluseks on uuringud, analüüsid ja tagasiside turuolukorra ning selle kohta, kas liikmesriikidele antud valikuvabadus täielikult ühtlustamata sätete puhul on mõjutanud direktiivi kohaste siseturu ja tarbijakaitse alaste eesmärkide saavutamist. Analüüsitulemused on valdavas osas pärit kahest komisjoni käivitatud uuringust³. Õiguslikus uuringus vaadeldi direktiivi mõju õiguslikust aspektist ning selle järeldusi võeti arvesse majanduslikus uuringus, milles uuriti direktiivi mõju finantsteenuste piiriülesele kaugturstusele.
5. 2007. ja 2008. aastal peeti arutelusid tarbijarühmade ja finantsteenuste sektoriga. 2007. aasta septembris saadeti liikmesriikidele küsimustik ning 2008. aasta märtsis korraldati seminar. Peale selle võetakse käesolevas aruandes arvesse nii riiklike kui ka kogu ELi hõlmavate küsitluste tulemusi (nt Eurobaromeeter), lepingueelset teavet käsitlenud komisjoni 2007. aasta töörühma märkusi ning ülevõtmise kontrollimise tulemusi. Saadud andmed põhinevad enne majandus- ja rahakriisi kogutud materjalil. Hilisemad andmed puuduvad.

2. TURUOLUKORD

6. Olenemata turustamisvahenditest on piiriüleste finantsteenuste turg üldiselt jaesektoris ikka veel väga piiratud, seda nii panganduse kui ka kindlustuse alal. EL

¹ KOM(2006) 161 (lõplik).

² Kohus leidis, et kaks liikmesriiki ei olnud direktiivi ülevõtmise tähtaegadest kinni pidanud; vt kohtuasju C-127/06, *komisjon vs Luksemburg*, otsus 7.12.2006, Euroopa Kohtu lahendid, lk I–131; ja C-141/06, *komisjon vs Hispaania*, otsus 19.4.2007, Euroopa Kohtu lahendid lk I–58.

³ Vt http://ec.europa.eu/consumers/rights/fin_serv_en.htm.

15 liikmesriikides läbi viidud Eurobaromeetri⁴ tulemused näitasid, et 2003. aastal oli 4 %-l ELi kodanikest pangaarve teises riigis⁵. 2006. aastal tõusis see näitaja 8 %-ni (EL 25)⁶.

Seni viimane Eurobaromeeter, milles võrreldi üldkaupade ja -teenuste kogu kaugturstust (nii piiriülest kui ka kodumaist) ning finantsteenuste kaugturstust, näitas, et kui 2007. aastal ostis üle poole eurooplastest (52 %) ELis kaupu või teenuseid kasutades kaugturstust⁷, siis finantsteenuste kaugturstuse puhul oli see näitaja palju väiksem - 12 %⁸. Kuigi see näitaja on madal, liigub finantsteenuste kaugturstust tõusujoonel arvestades, et 2006. aastal oli vastav näitaja vaid 7 %⁹.

Kontrast on veelgi teravam kui võrrelda finantsteenuste piiriülest ja kodumaist müüki. Küsitluse põhjal ostis 12 % Euroopa kodanikest mingit tüüpi finantsteenust kaugturstuse kaudu, 10 % ostsid teenust oma riigi teenusepakkujalt, ainult 1 % ostis finantsteenust kaugturstuse kaudu ELi muu liikmesriigi pakkujalt ja 1 % kolmanda riigi teenusepakkujalt¹⁰. Kõige uuem statistika näitab, et piiriülene kaubandus on üleüldiselt seiskumas¹¹. Seda järeldust kinnitas majanduslik uuring, kus märgiti, et finantsteenuste piiriülese kaugturstuse maht on äärmiselt väike.

7. Komisjoni sihtrühmade uuringu¹² põhjal võib väita, et tüüpiline piiriülene ostja on noor ja haritud kutsetööd tegev inimene, kes kasutab Interneti – vaieldamatult kõige populaarsemat kaugturstuse kanalit. 31 % Euroopa kodanikest ei ole piiriülesest ostmisest huvitatud, sest neil puudub juurdepääs Internetile¹³. Seega on kaugturstuse osakaal tõenäoliselt suurem riikides, kus Internet on laialt levinud, näiteks Põhjamaades.
8. Interneti eelistamine ning kodumaise ja piiriülese kaubanduse taseme erinevused leidsid kinnitust komisjoni hiljutises aruandes piiriülese e-kaubanduse kohta ELis¹⁴. Aruandes märgiti, et 2004. ja 2008. aasta vahelisel perioodil suurenes Internetist kaupu või teenuseid tellinud tarbijate hulk 22 %-lt 34 %-ni. Kõnealune kasv piirdus siiski vaid omamaise turuga. E-tarbijad väldivad jätkuvalt kaupade ja teenuste piirilest ostmist ning selline suhtumine on süvenemas; 2006. ja 2008. aasta vahelisel perioodil suurenes piiriülene e-kaubandus vaid 6 %-lt 7 %-le

⁴ Eurobaromeeter (EB) 60.2 (2004), EU Public Opinion in Europe: Financial Services, Report B. p.53, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_205_fullreport_en.pdf

⁵ Qualitative study among cross-border buyers of financial services in the European Union, Optem. detsember 2003, lk 5. Kuigi valim ei olnud esinduslik leiti, et pangaarved on kõige lihtsamini mõõdetav toode.

http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/fina_serv/cons_experiences/cross_border_final_report_en.pdf

⁶ Special EB 252 (2006), Consumer Protection in the Internal Market, lk.106, vt joonealust märkust 4.

⁷ Special EB 298 (2008), Consumer Protection in the Internal Market, lk.14, vt joonealust märkust 4.

⁸ Idem lk 84.

⁹ Vt joonealust märkust 6, lk 112.

¹⁰ Vt joonealust märkust 7, lk 84.

¹¹ Euroopa Komisjon: Teine tarbijaturgude tulemustabel, KOM (2009) 25 lõplik, lk 3.

¹² European Commission, Pre-contractual Information for financial services. Qualitative study in the 27 Member States, jaanuar 2008.

http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/PCI_final_report_22Feb2008_en.pdf

¹³ Vt joonealune märkus 6, lk 57.

¹⁴ SEK(2009) 283 lõplik, lk 5.

9. Piiriülene kaubandus on üldisem 15-s „vanas” liikmesriigis ja eurotsooni riikides ning väiksem liikmesriikides, kes ühinesid pärast 2004. aastat ja eurotsoonist väljaspoole jäävates riikides. Üldiselt suhtuvad eurooplased nüüd muudest ELi riikidest ostmisse positiivsemalt kui 2006. aastal¹⁵.
10. Pangandussektorist saadud andmed näitavad, et finantsteenuste piiriüleses kaugturstuses ei ole märkimisväärset ulatust veel saavutatud, osaliselt on põhjuseks see, et kaugturstus ei kuulu veel pankade peamiste turustuskanalite hulka. Hiljutine Eurobaromeetri küsitlus viitas sellele, et nii nagu üldkaupade ja -teenuste piiriülese ostmise puhul, on ka finantsteenuste piiriülesel ostmisel inimeste suurimaks probleemiks keelebarjäär. Keelebarjääri märkis 37 % küsitletutest, sellele järgnesid pettuseoht (30 %), arusaamatu (29 %) või ebapiisav (26 %) teave ning kaasnevad ülemäärased kulud (24 %)¹⁶.
11. Oluline on vahet teha teenusepakkuja poolt otse pakutavatel piiriülestel kaugteenustel ja nendel, mille puhul pakkumine on kaudne. Viimasel juhul asutatakse muus liikmesriigis haru- või tütarettevõtte või kasutatakse seal vahendajat või võrguteenust, mida tavaliselt toetab tugiteenus koduliikmesriigist. Peale selle puudub selgelt määratletud mudel tarbijatega suhtlemiseks. Pigem kasutavad finantsteenuste pakkujad turustamiseks mitut kanalit, sh nii kaugturstust kui ka otsekontakti tarbijaga. Sellist eelistust märgiti majanduslikus uuringus, kus leiti, et lepinguid sõlmiti harva vaid ühe kanali (Interneti, telefoni või otsekontakti) kaudu. Sama tulemuseni jõuti ka komisjoni sihtrühmade uuringus¹⁷, kus märgiti, et lisaks Internetist kättesaadavale teabele soovisid tarbijad saada professionaalset nõu suulises vormis.
12. Kuigi sellistele nõuannetele toetutakse ilmselt ka edaspidi, võivad finantsteenuste turustuskanalid aja jooksul märkimisväärselt areneda. Majandusliku uuringu tulemused viitavad sellele, et kasv on võimalik, kui turule sisenevad suurfirmad saavutavad mastaabisäästu või kui turg on piisavalt suur. Väiksematel või vähem arenenud turgudel on kriitilise massi saavutamine siiski keeruline, kuigi mõnikord võivad märkimisväärsed hinnaerinevused sellest takistusest hoolimata meelitada panku turule tulema. Turu konsolideerumise ja integreerumise tulemuseks nii pangandus- kui ka kindlustussektoris on olukord, kus väike arv suurettevõtteid tegutseb üle-euroopaliselt ning nende turuosa kasvab väidetavalt nii kindlustuse¹⁸ kui ka panganduse¹⁹ valdkonnas.
13. Tooted, mida saab edukalt kohandada kaugturstuse meetoditele, on peamiselt lihtsad tooted, nagu säästmise ja investeerimisega seotud tooted, laenu- ning kahjukindlustuse valdkonna tooted. Majandusliku uuringu kohaselt kasutasid pangad kaugturstust kõige enam laenude (v.a eluasemelaenude) ja säästuhoiuste puhul, neile järgnesid aktsiad, osakud, võlakirjad ja krediitkaardid. Toode piiriülese

¹⁵ Vt joonealust märkust 7, lk 52.

¹⁶ Vt joonealust märkust 6, lk 89.

¹⁷ Vt joonealust märkust 12, lk 14.

¹⁸ CEIOPS (2007), Report on Financial Conditions and Financial Stability in the European Insurance and Occupational Pension Fund Sector 2006-2007 (Risk Update), lk 16, <http://www.ceiops.eu/media/files/publications/reports/CEIOPS-DOC-12-07.pdf>

¹⁹ SEK(2007) 1696, European Financial Integration Report 2007, II lisa, tabel 1.4, lk 50 ja tabel 3.1, lk 64.

pakkumise korral on tootevalik märgatavalt kitsam. Säästuhoiused ja krediitkaardid kuuluvad lihtsaimate toodete hulka, seega on need sellel turul kõige populaarsemad.

3. DIREKTIIVI ÜLEVÕTMINE

Ülevõtmine liikmesriikides

14. Riiklike õigusaktide ja direktiivi vastavuse kontrollimisel selgub, et enamik direktiivi ülevõtmisel ilmnevaid probleeme on seotud teatavate konkreetsete sätetega.
15. Artiklis 3 käsitletakse tarbijale enne sidevahendi abil lepingu sõlmimist antavat teavet. Direktiiviga on ette nähtud, et tarbijale antakse teada tarbija elukohaliikmesriigis asuva teenuste osutaja esindaja isikuandmed või kui tarbijaga suhtleb kutseala esindaja, kes ei ole teenuste osutaja, siis selle isiku isikuandmed. Mõned liikmesriigid on jätnud eespool kirjeldatud nõuetest ühe või teise üle võtmata.
16. Artiklis 6 määratletakse taganemisõigus ning selle lõikes 2 on sätestatud juhud, mil seda ei kohaldata. Mõned liikmesriigid on sätestanud suurema hulga erandjuhte, kui artikli 6 lõikes 2 loetletud.
17. Artiklis 7 käsitletakse enne taganemist osutatud teenuste eest tasumist. Kui tarbija kasutab taganemisõigust, võib temalt nõuda tasu üksnes teenuse eest, mida teenuste osutaja on lepingu kohaselt tõepoolest osutanud. Nii teenuse osutaja kui ka tarbija peavad hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul tagastama kõik saadud summad. Mõned liikmesriigid ei ole üht või teist eespool kirjeldatud nõuet nõuetekohaselt rakendanud.
18. Mõnel eespool nimetatud juhul on komisjon algatanud ametliku rikkumismenetluse ning võib sama teha ka seoses muude juhtudega.

Lepingueelse teabega seotud õigused

19. Artikli 4 lõike 2 kohaselt on liikmesriikidel õigus sätestada eelteabega seotud täiendavaid õigusi (kas säilitada olemasolevaid või kehtestada uusi).
20. Olemasoleva teabe kohaselt on artikli 4 lõiget 2 kasutanud 16 liikmesriiki (Austria, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Läti, Malta, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Soome, Slovakkia, Taani, Ungari ja Ühendkuningriik)²⁰.
21. Selliste täiendavate teabenõuete hulka kuulub muu hulgas järgmine teave: teenuse pakkuja/tarnija aadress, loa- ja litsentsisüsteemid, lepingutingimuste muutmise õiguse tingimused, puudega inimeste vajadusi arvestav teabevorm, lepingu kestus, tagatisfondide ja tagatisskeemide üksikasjad, kas teenusepakkuja suhtes on algatatud maksejõuetusmenetlusi, kasutatav keel, maksekviitungid, hüvitusmehhanismide või taganemisõiguse üksikasjad, seotud riskid, telefonikõnede puhul teabe säilitamise viis ja avaldamise tingimused.

²⁰

Vt õiguslikku uuringut, lk 51–56, 63–74 ja liikmesriikide aruandeid.

22. Seni ei ole tõendeid selle kohta, et artikli 4 lõike 2 kohaldamisest tulenevad õiguslikud erinevused takistaksid olulisel määral praegu toimuvaid äritehinguid või et neil oleks otsene mõju finantsteenuste kaugturstamise tasemele ELis. Õiguslik uuring ei toonud esile ühtegi konkreetset kaebust või probleemi seoses selle sätte kasutamisega.

Taganemisõigus

23. Artikli 6 lõike 3 alusel on liikmesriikidel õigus teatavatel juhtudel taganemisõigust mitte kohaldada: a) sellise krediidi suhtes, mis on ette nähtud esmajoones maa või olemasoleva või projekteeritava ehitise omandiõiguste saamiseks või säilitamiseks või ehitise renoveerimiseks või parendamiseks, b) sellise krediidi suhtes, mille tagatiseks on kas hüpoteek või kinnisvara või kinnisvaraga seotud õigus, või c) ametiisiku teenuseid kasutavate tarbijate avalduste suhtes, kui asjaomane ametiisik kinnitab, et tarbijale on tagatud artikli 5 lõikes 1 sätestatud õigused.
24. Olemasoleva teabe kohaselt on punktides a ja b sätestatud võimalusi kasutanud 14 liikmesriiki (Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Iirimaa, Leedu, Luksemburg, Madalmaad, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Taani ja Ühendkuningriik). Punktis c sätestatud võimalust on kasutanud neli liikmesriiki (Itaalia, Luksemburg, Poola ja Rumeenia)²¹.
25. Seni ei ole tõendeid selle kohta, et artikli 6 lõike 3 kohaldamisest tulenevad erinevused põhjustaksid olulisi õiguslikke probleeme või et neil oleks otsene mõju finantsteenuste kaugturstamise tasemele ELis. Õiguslik uuring ei toonud esile ühtegi selle sättega seonduvat konkreetset kaebust või probleemi.

4. DIREKTIIVI ÜLDINE MÕJU

26. Majanduslikust uuringust ilmnes, et finantsteenuste piiriülese kaugturstuse edasiarendamise takistused on peamiselt seotud teenuste pakujaga. Väga oluliste takistustena nimetatakse uuringus siiski vaid rahapesuvastaseid riiklikke nõudeid ja asjaomaste riiklike õigusaktide puudulikku ühtlustamist või ELi õigusaktide puudumist direktiivi kohaldamisalast välja jäävate küsimuste reguleerimiseks. Takistuste esimesse kategooriasse kuuluvad üksteisest erinevad üksikasjalikud riiklikud sätted, millega nähakse finantsinstitutsioonidele ette tarbija aadressi ja isikuandmete tõendamise viis ning teine kategooria käsitleb peamiselt tootega seotud riiklike sätteid. Kumbki kategooria ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse. Tõendid teise kategooria olulisuse kohta on ebapiisavad ja osaliselt vasturääkivad, sest finantsteenuste pakujatel ja pankade ühendustel puudub üksmeel selle takistuse tähtsuse osas. Pankade ühendused pidasid seda takistust oluliseks, kuid seda arvamust jagas vaid väike hulk ettevõtjaid (finantsteenuste pakkujaid). Euroopa pangandussektori komitee, mis esindab pankade ühendusi Euroopa tasandil, toetab arvamust, et erinevused liikmesriikide õigusaktides ei takista finantsteenuste piiriülest kaugturstust²².

²¹ Vt õiguslikku uuringut, liikmesriikide aruandeid.

²² EBIC Position on the Draft Final report on the Legal Impact of Directive 2002/65 on the Distance Marketing of Consumer Financial Services, lk 9.

27. Peamised nõudlusega seotud takistused tulenevad keele- ja kultuurierinevustest ning sellest, et piiriüleste toodete kohta puudub teave. Euroopa Komisjon on juba astunud samme, et parandada enne lepingu sõlmimist tarbijale antava teabe kvaliteeti, nii on näiteks uue tarbijakrediididirektiivi²³ juurde lisatud tarbijakrediidi Euroopa standardne teabeleht ning avatud investeerimisfondide direktiivi²⁴ läbivaatamiseks testitakse investori põhiteabe dokumenti. Hüpoteekide valdkonnas on Euroopa standardse teabelehe läbivaatamise eesmärk parandada enne lepingu sõlmimist tarbijale antava teabe esitust²⁵. Komisjoni teatistes jaekliendile suunatud kombineeritud investeerimistoodete kohta on esitatud ettepanekud neid tooteid käsitleva selge ja võrreldava lepingueelse teabe esitamise kohta tarbijatele²⁶. Nende meetmete mõjul ühtlustub lepingueelse teabe esitamine ning tarbijatel on lihtsam eri pakkuja pakumisi võrrelda. Seega väheneb ka oht, et tarbijad maksavad liiga palju või võtavad seoses finantsteenustega asjatuid riske. Lisaks käivitab komisjon käitumusliku uuringu jaekliendile suunatud investeerimisteenuste kohta. Selles uuringus esitatakse ülevaade peamistest käitumisjoontest, mis mõjutavad tarbijate valikuid selles valdkonnas.
28. Pakkumist ja nõudlust pärssivate tegurite mõju tugevdab veelgi finantsteenuste iseloom. Võrreldes muude toodete ja teenustega on finantsteenused märgatavalt erinevad, nad on tavaliselt keerulisemad ning eeldavad eesmärgi saavutamiseks olulist pikaajalist majanduslikku pühendumist. Seepärast vajab tarbija sellise otsuse tegemiseks nõuandeid. Peale selle on mõned teenused, nagu näiteks liikluskindlustus, riski asukohast sõltuvalt kohalikud ning nende ülekandmine teise riiki ei ole lihtne. Kuigi direktiiviga tagatakse finantsteenuste kaugturstust toetav reguleeriv infrastruktuur, ei muuda see nende teenuste keerulist iseloomu.
29. Direktiiviga on kõikides liikmesriikides teenusepakkujatele ja tarbijatele loodud õiguslik raamistik finantsteenuste ostmiseks kaugturstusvahendite kaudu. Kuigi finantsteenuste kaugturstus kodumaisel turul on suurenenud (selle üldine tase on siiski veel madal), ei saa praegu järeldada, et nimetatud raamistik oleks mõjutanud piiriüleste tehingute arendamist. Õigusliku uuringu kohaselt ei ole seni teatatud ühestki tarbijapoolsest kaebusest direktiivi kohaldamise kohta. Õiguseksperdid ja tarbijaorganisatsioonid, kellega uuringu käigus konsulteeriti, selgitasid seda asjaoluga, et tehingute tase selles valdkonnas ei ole veel märkimisväärne.

5. KOKKUVÕTE

30. Tarbijale suunatud finantsteenuste piiriülese kaugmüügi maht on praegu veel väga väike. Enamikes liikmesriikides hakkasid riiklikud rakendussätted kehtima alles 2005. või 2006. aastal ning turg ei ole alates direktiivi vastuvõtmisest märkimisväärselt muutunud. Samalaadsele järeldusele jõuti ka e-kaubanduse aruandes,²⁷ mille kohaselt võib turg keskmises ja pikemas ajavahemikus kasvada,

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ, II lisa (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66–92).

²⁴ Uuesti sõnastatud direktiiv 85/611/EMÜ, KOM (2008) 458 (lõplik), artikkel 76.

²⁵ Valge raamat ELi hüpoteeklaenuvõtjate integreerimise kohta, KOM (2007) 807 (lõplik), lk 6.

²⁶ KOM(2009) 204 (lõplik).

²⁷ Vt joonealust märkust 14, lk 20.

kuna ettevõtjate hoiakud kujunevad pigem üldise arvamuse kui tegelike probleemide põhjal ning võrgutehingute üha kasvav populaarsus tarbijate hulgas loob nõudluse piiriülese laienemise järele.

31. Keele ja kultuuriga seotud eelistused on kõige olulisemaks takistuseks tarbijate suundumisel sellele turule. Seda valdkonda ei saa komisjon siiski reguleerida. Selleks et lahendada teatavatel turgudel finantstooteid käsitlevate õigusaktidega seotud teabe puudumise probleemi, on komisjon astunud olulisi samme parandamaks teabe kvaliteeti krediidi ja investeeringute valdkonnas.
32. Kui e-kaubanduse edusammud ei kajastu ka edaspidi samalaadsete arengutena finantsteenuste kaugturstuse valdkonnas, võib komisjon uuesti kaaluda direktiivi muutmise võimalust või alata muude vastavate meetmete võtmise.
33. Seni ei ole tõendeid selle kohta, et tarbijatel oleks olnud direktiivi ebaõigest rakendamisest tulenevaid probleeme. Samuti ei viita miski sellele, finantsteenuste piiriülese kaugturstamise väike maht oleks otseselt tingitud õiguslikest erinevustest, mis tulenevad sellest, et liikmesriigid kasutavad direktiivis sätestatud võimalusi eri viisil.
34. Eespool kirjeldatud arvesse võttes on komisjon seisukohal, et direktiivi muutmine ei ole praegu asjakohane. Komisjon jälgib jätkuvalt turu arengut ja direktiivi kohaldamist.